

UCHWAŁA NR X/108/2019
RADY MIEJSKIEJ W STRZELCACH OPOLSKICH

z dnia 29 maja 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.¹⁾) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.²⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Strzelec Opolskich.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą od dnia 1 stycznia 2019 r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Gabriela Puzik

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego ogłoszono w M.P. z 2018 r. poz. 326, Dz. U z 2018 r. poz. 416, 1076 i 1544 oraz z 2019 r. poz. 730.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego ogłoszono w Dz. U. z 2018 r. poz. 1693, 2192, 2354 i 2529 oraz z 2019 r. poz. 271, 730 i 752.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY na lata 2019 - 2021

STRZELCE OPOLSKIE, MAJ 2019 r.

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 został opracowany na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) i służy wspieraniu rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Podstawowym założeniem Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego funkcjonowania, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Działania realizowane w ramach programu będą skoncentrowane na dzieciach i całych rodzinach, również w sytuacjach, gdy dzieci zostaną umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych. Program jest więc adresowany do rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Część działań skierowana jest również do specjalistów pracujących z rodzinami objętymi pomocą.

Program skupia się przede wszystkim na wsparciu rodziny poprzez pomoc społeczną, ponieważ znaczną część zadań opieki nad dzieckiem i rodziną realizują zatrudnieni w pomocy społecznej pracownicy socjalni oraz asystent rodziny. Zadania te wchodzą w zakres Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie i zakładają działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego i poprawę jakości życia dzieci i rodzin, jak również podejmowanie interwencji i objęcie opieką w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Strzelce Opolskie na lata 2019-2021 to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu podniesienie efektywności oraz skuteczności działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej na rzecz rodzin zamieszkujących w Gminie Strzelce Opolskie. Niniejszy Program jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018.

I. REGULACJE PRAWNE

Podstawą prawną do opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2019-2021, jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.).

Program jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946)
- Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506)
- Ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 473),
- Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz.1390 z późn. zm.),
- Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2018 r poz. 2137 z późn. zm.),
- Ustawą z 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852),
- Ustawą z 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 poz. 1832z późn. zm.),
- Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1989 r. Nr 120, poz. 526),
- Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r., poz. 688),
- Ustawą z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.),
- Ustawą z dnia 28 listopad 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 z późn. zm.),
- Ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 670.),
- Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 z późn.zm.).

Kierunki zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami działań zawartymi w dokumentach strategicznych, opracowanych i realizowanych na poziomie gminnym, tj.

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2016-2020,
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020,
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2019-2021,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Strzelce Opolskie na lata 2019 – 2021 powstał w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu gminy Strzelce Opolskie, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze. Opracowano ją m.in. na podstawie danych statystycznych pochodzących ze źródeł ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich oraz sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie. Dla potrzeb opracowania niniejszego Programu zebrano informacje nt. liczby mieszkańców, skali korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, a także innych świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

II.1. DEMOGRAFIA

Z roku na rok maleje liczba ludności zamieszkująca gminę Strzelce Opolskie, co spowodowane jest między innymi ujemnym przyrostem naturalnym oraz emigracją zarobkową.

Liczba ludności, na koniec roku w latach:

- 2016 – 29 516
- 2017 - 29 288
- 2018 – 29 08

Rok	Liczba zgonów	Liczba urodzeń	Przyrost naturalny
2016	358	285	- 73
2017	370	282	- 88
2018	378	288	- 90

II.2. PROBLEM BEZROBOCIA

Bezrobocie dotyka nie tylko osoby pozostające bez pracy, lecz również ich rodziny. W radykalny sposób wpływa na powstawanie atmosfery napięcia i zagrożenia, a w skrajnym przypadku może być przyczyną występowania przemocy wobec członków rodziny. Bezrobocie wpływa na sytuację materialną domowników i ich samopoczucie. Dziecko

z domu o trudnej sytuacji materialnej może mieć pewne ograniczenia w korzystaniu z dóbr kulturalnych. Niezaspokojone potrzeby są również źródłem uczuć zazdrości i poczucia niższości w stosunku do rówieśników lepiej sytuowanych.

Liczba osób zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy, w gminie Strzelce Opolskie wynosi 606 w tym 343 kobiety.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie osób czynnych zawodowo w 2018 r. wynosił - 3,13 %

Liczba osób bezrobotnych w podziale na wiek:

- zarejestrowani bezrobotni w wieku 18-24 r.ż- 98, stanowią 16,17% ogółu bezrobotnych,
- zarejestrowani bezrobotni w wieku 25-34 r.ż- 155, stanowią 25,58% ogółu bezrobotnych,
- zarejestrowani bezrobotni w wieku 35-44 r.ż - 134, stanowią 22,11% ogółu bezrobotnych,
- zarejestrowani bezrobotni w wieku 45-54 r.ż- 93, stanowią 15,35% ogółu bezrobotnych,
- zarejestrowani bezrobotni w wieku 55- 59 r.ż.- 84, stanowią 13,86% ogółu bezrobotnych,
- zarejestrowani bezrobotni w wieku 60 r.ż i więcej - 42, stanowią 6,93% ogółu bezrobotnych.

Powyższe wartości potwierdzają kilkuletnią tendencję systematycznego spadku liczby bezrobotnych. Duży wpływ na stan bezrobocia ma emigracja zarobkowa oraz poprawa jakości życia dzięki finansowej pomocy państwa. Powiatowy Urząd Pracy W Strzelcach Opolskich corocznie poszerza i wzbogaca swoją ofertę pracy dla bezrobotnych.

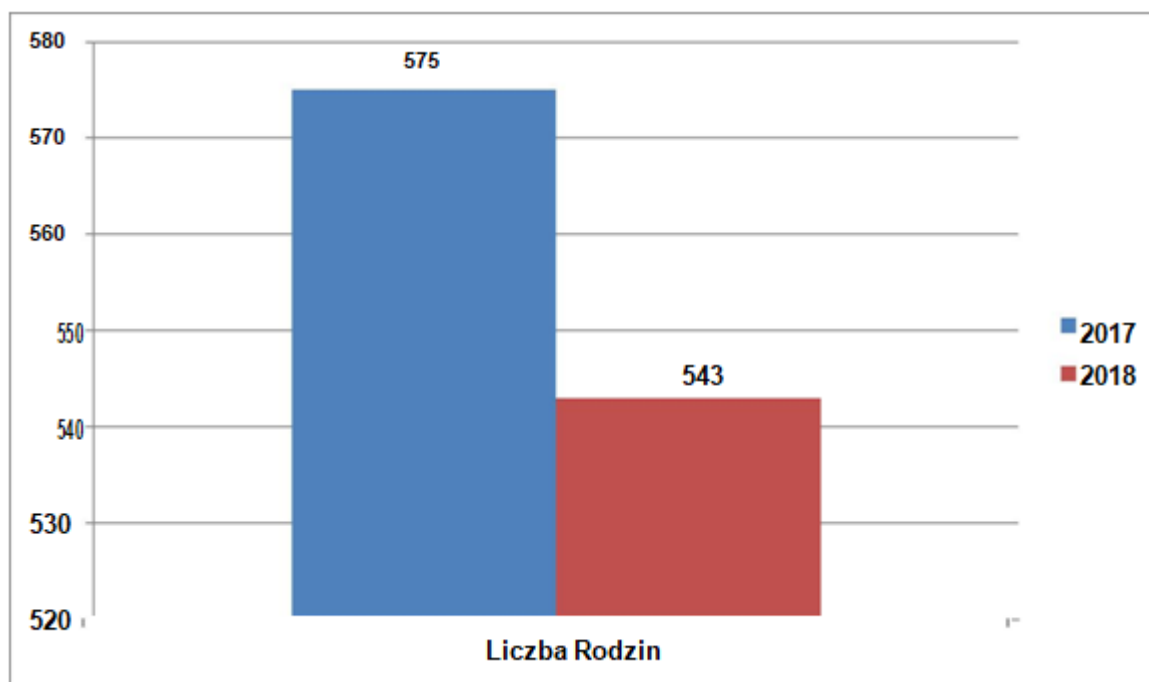
III. ORGANIZACJA SYSTEMU WSPARCIA RODZIN – WYBRANE ZASOBY GMINY STRZELCE OPOLSKIE

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W latach 2017 - 2018 liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie Strzelce Opolskie ulegała zmianom. Na korzystanie z systemu pomocy społecznej decydujący wpływ mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 1 października 2018 roku kryterium to ustalono na poziomie 701 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (do 30.09.2018, było to 634 zł), i 528 zł na osobę w rodzinie (do 30.09.2018, było to 514 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy społecznej, i w pewnym sensie wypacza faktyczną ilość osób wymagających wsparcia.

W 2018 roku pomoc i wsparcie z pomocy społecznej uzyskało 970 osób, co stanowiło 3,3 % wszystkich mieszkańców gminy. Poniżej zaprezentowano w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych.

WYKRES NR 1. RODZINY OBJĘTE POMOCĄ SPOŁECZNĄ BEZ WZGLĘDU NA RODZAJ I FORMĘ POMOCY

RODZINY OBJĘTE POMOCĄ MATERIALNĄ W STOSUNKU
DO LICZBY MIESZKAŃCÓW

Rok 2017

Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy
575	935	3,19 %

*liczba mieszkańców gminy Strzelce Op. – 29.289 wg. danych na 31.12.2017 r.

Rok 2018

Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy
543	885	3,04 %

*liczba mieszkańców gminy Strzelce Op. – 29.085 wg. danych na 31.12.2018 r.

RODZINY OBJĘTE POMOCĄ NIEMATERIALNĄ W STOSUNKU
DO LICZBY MIESZKAŃCÓW

Rok 2017

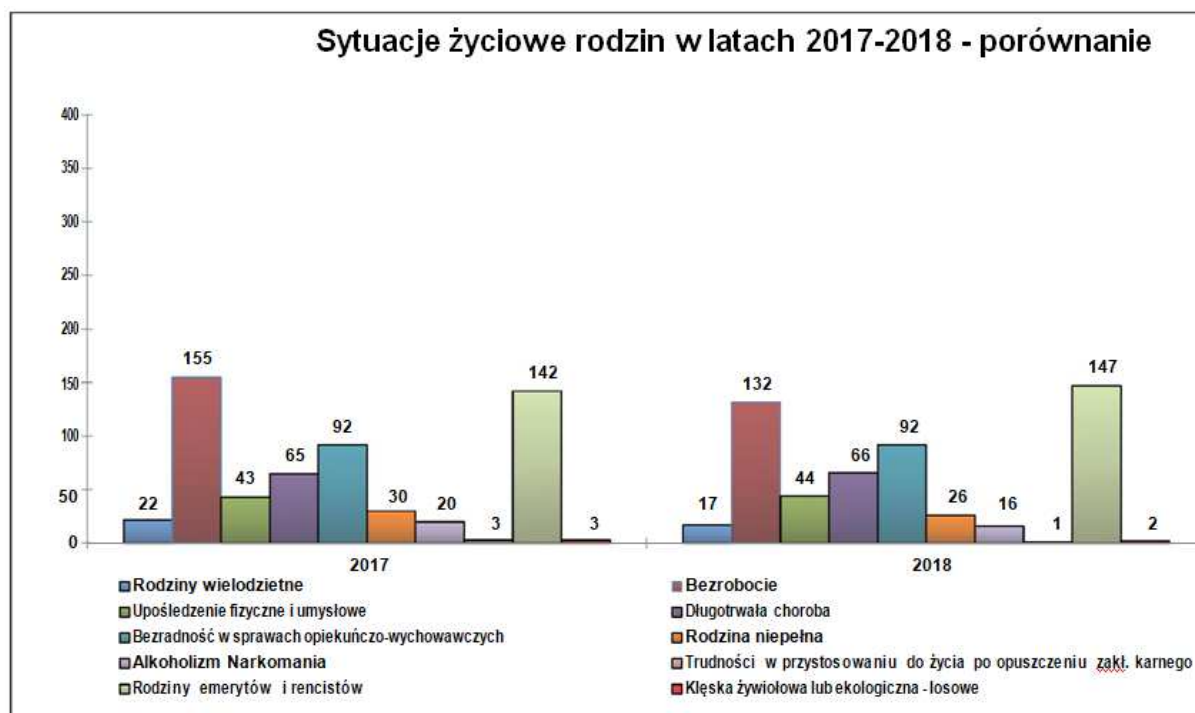
Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach	Wskaźnik procentowy
270	426	1,45 %

*liczba mieszkańców gminy – 29.289 wg. danych na 31.12.2017 r.

Rok 2018

Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach	Wskaźnik procentowy
271	436	1,49 %

*liczba mieszkańców gminy – 29.085 wg. danych na 31.12.2018 r.

Źródło: dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej

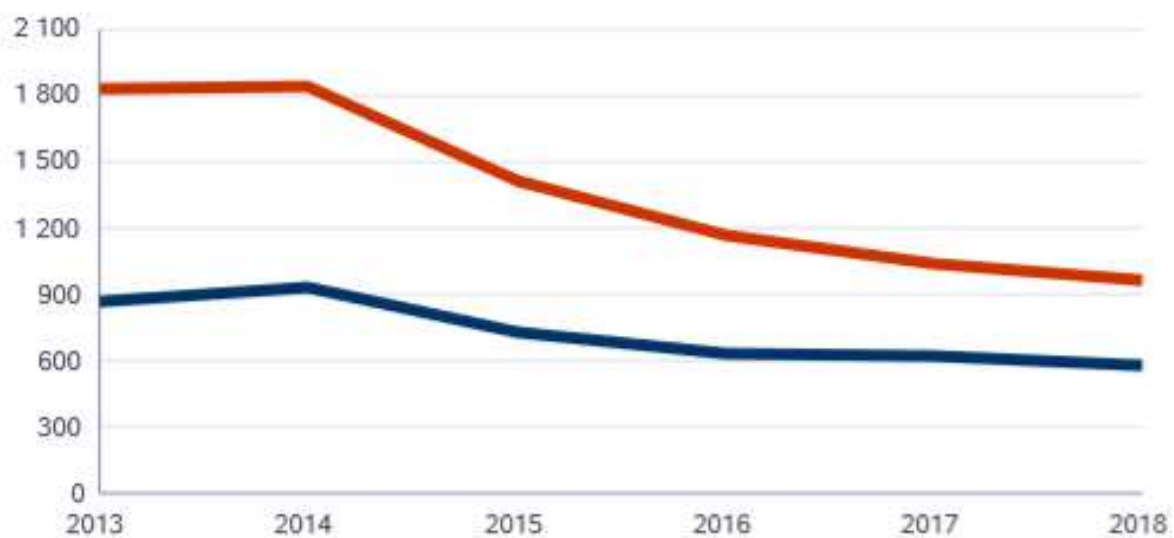
Powody udzielania pomocy rodzinom w 2018 roku.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN - OGÓŁEM
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	425
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	295
BEZROBOCIE	132
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	71
UBÓSTWO	66
BEZDOMNOŚĆ	46
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	26
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	23
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	17
ALKOHOLIZM	15
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIETNE	11
PRZEMOC W RODZINIE	3
ZDARZENIE LOSOWE	2
NARKOMANIA	1
SIEROCTWO	1
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	1

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

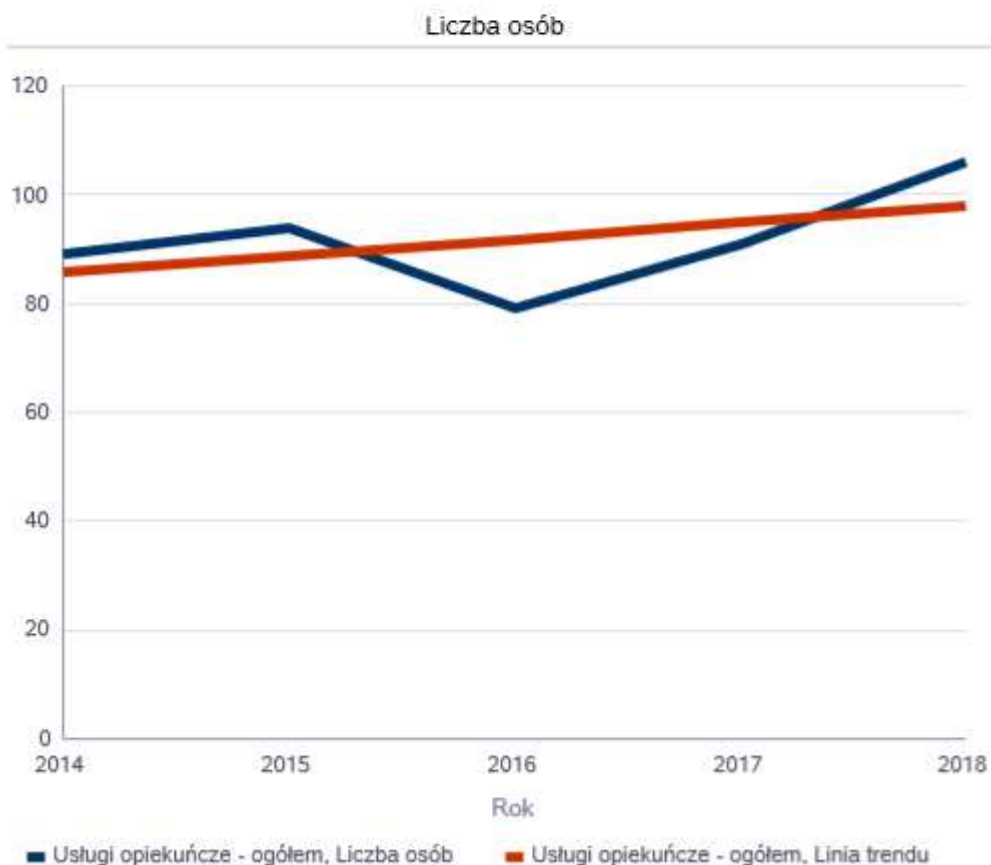
Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2013	874	1 835
2014	928	1 843
2015	732	1 415
2016	636	1 170
2017	618	1 045
2018	584	970

Korzystający z pomocy społecznej

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2014	89
2015	94
2016	79
2017	91
2018	106

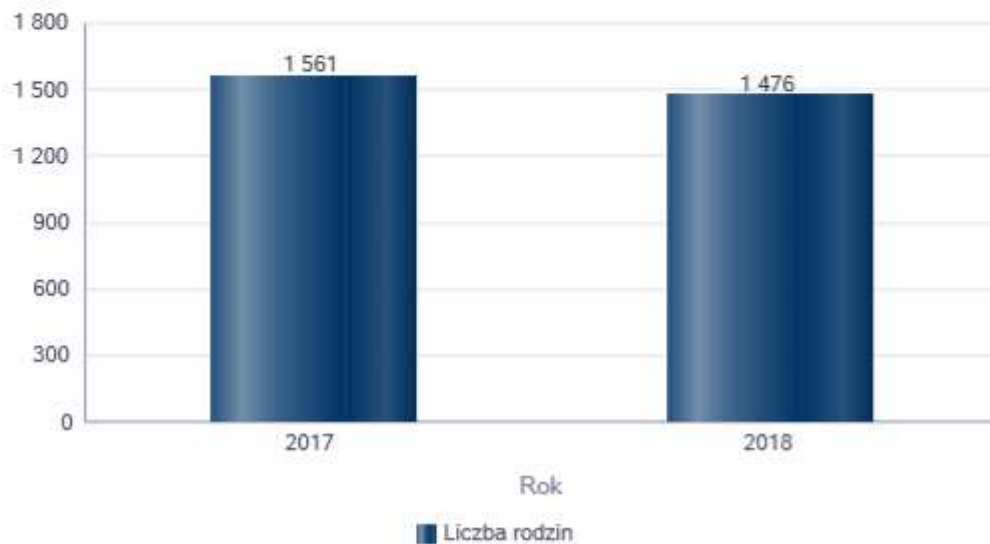

Oprócz zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich realizuje także zadania wynikające z innych ustaw: np. ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (świadczenia 500+), ustawy o świadczeniach rodzinnych (przyznawanie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz świadczeń opiekuńczych), ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego), ustawy o systemie oświaty (przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów i zasiłków szkolnych).

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego.

Rok	Liczba rodzin
2017	1 561
2018	1 476

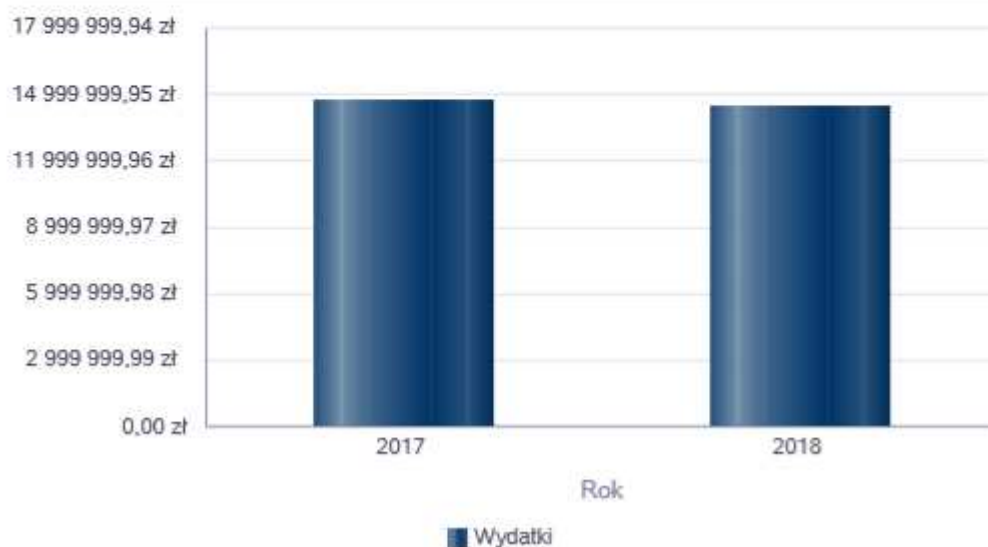
Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych

Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń.

Rok	Wydatki
2017	14 685 875,00 zł
2018	14 426 793,00 zł

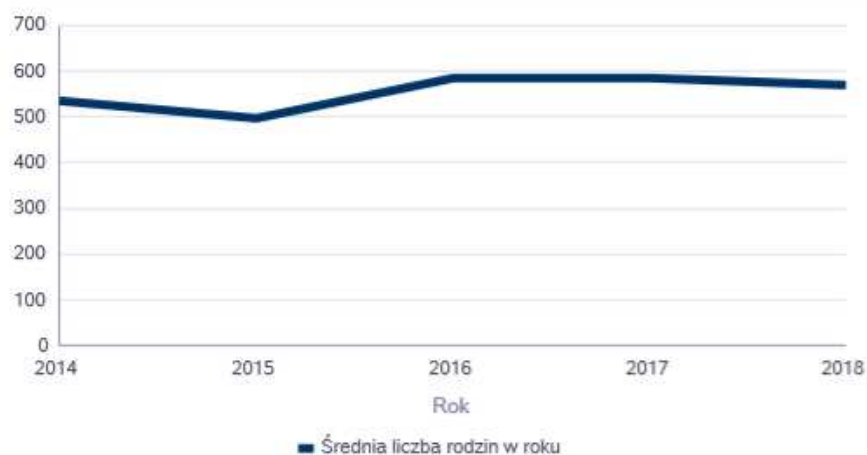
Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

	Liczba rodzin				
	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami	536	497	585	584	571

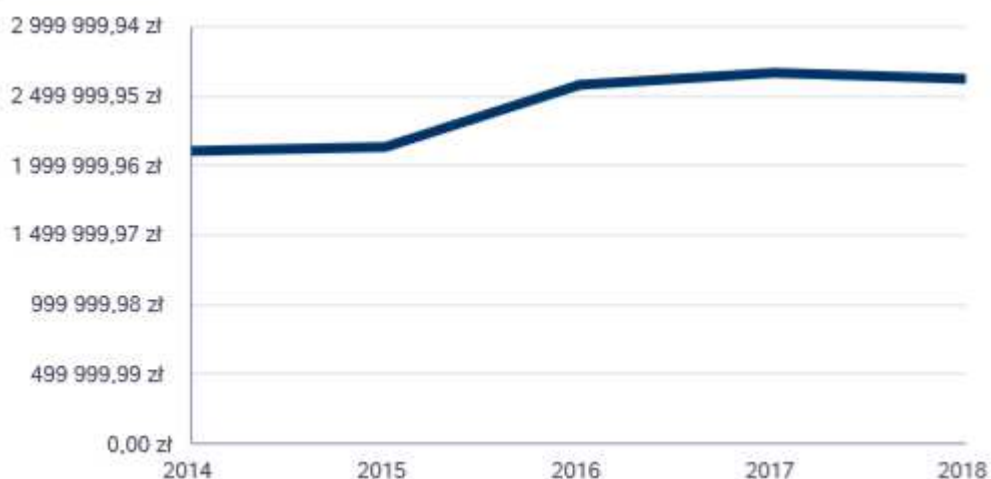
Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami

Kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku.

Rok	Kwota
2014	2 107 566,00 zł
2015	2 132 370,00 zł
2016	2 575 445,22 zł
2017	2 667 024,43 zł
2018	2 620 621,07 zł

Kwota zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń				
	2014	2015	2016	2017	2018
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	9 740	9 526	9 476	9 552	9 472
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	2 038	2 038	2 089	2 169	2 180
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	5 366	5 219	5 088	5 074	4 943
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	474	370	335	267	206
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	1 862	1 899	1 964	2 042	2 143
Świadczenie pielęgnacyjne	799	812	842	930	1 049
Specjalny zasiłek opiekuńczy	65	121	147	153	170
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	10 608	10 459	10 465	10 635	10 691

Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach.

	Liczba osób				
	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	181	175	184	177	155

Analizując liczbę świadczeniobiorców pomocy społecznej, da się zauważyć, że liczba osób w rodzinie korzystających ze świadczeń wypłacanych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz innych ustaw, systematycznie spada. Nadal jednak wiele osób boryka się z trudnościami życiowymi, i jest zmuszona korzystać z pomocy społecznej.

Formą wsparcia udzielaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej skierowaną bezpośrednio do dzieci i młodzieży, ale także i do innych osób, jest finansowanie gorących posiłków. W ramach realizacji Programu w 2018 r. pomocą w formie gorącego posiłku lub zasiłku na zakup żywności objęto 262 mieszkańców gminy Strzelce Opolskie. Z pomocy w formie posiłków w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” korzystało 129 osób, w tym 56 dzieci w szkołach i przedszkolach, natomiast z zasiłku celowego na żywność 179 osób.

Od 1 stycznia 2019 r. jest realizowany nowy program „Posiłek w szkole i w domu”, obejmujący lata 2019 – 2023.

Ośrodek Pomocy Społecznej od 1 maja 2014 r. realizuje „Program osłonowy w zakresie wspierania rodzin wielodzietnych w ponoszeniu kosztów związanych z opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi”. Celem programu jest wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez pomoc finansową w zakresie ponoszenia kosztów związanych

z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Beneficjentami programu są rodziny wielodzietne (w tym również rodziny zastępcze) spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, mające na utrzymaniu troje i więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub do 25 roku życia w przypadku gdy dziecko uczy się lub studiuje, a 26 roku życia jeśli przypada on w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia. W 2018 r. z w/w pomocy skorzystały 191 rodziny z czego 123 rodzin zamieszkałych na wsi. Koszt realizacji programu w 2018 roku wyniósł 29 046 zł.

Rodziny korzystające z programu

Ogółem liczba rodzin	Rodziny z trójką dzieci	Rodziny z czwórką dzieci	Rodziny z piątką i więcej dziećmi
191	154	25	12

Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w strzelcach Opolskich

Realizacja programu jest jednym z elementów budowy przyjaznego klimatu dla rodziny wielodzietnej w realizacji konsekwentnych działań wspierających rodzicielskie aspiracje mieszkańców, a jednocześnie winien zapobiegać i przeciwdziałać procesom depopulacji.

III.1. PRACA SOCJALNA

Wspieranie rodzin i osób w drodze do pokonywania trudnych sytuacji życiowych jest celem pomocy społecznej. Wspieranie to może przyjmować zróżnicowane formy. Wśród nich na szczególną uwagę zasługuje praca socjalna. Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc klientom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W OPS w Strzelcach Opolskich praca socjalna jest realizowana przez terenowych pracowników socjalnych. Pracownicy ci podejmują starania, by trafnie zdefiniować problemy świadczeniobiorców i wspomóc ich w procesie odzyskiwania zdolności do samodzielnego funkcjonowania i pełnienia ról społecznych, zawodowych, rodzinnych. Jedną z metod pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji klienta oraz formułuje cele, które ma osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz klienta ubiegającego się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań.

W „Gminnym programie wspierania rodziny na lata 2019 – 2021” planowane jest rozwijanie obszaru pracy socjalnej realizowanej przez pracowników socjalnych w środowiskach, w których zdiagnozują problemy z realizacją funkcji opiekuńczo – wychowawczej wobec dzieci. Szczególne znaczenie będzie miało realizowanie tej formy pomocy wśród rodzin, które nie zostaną objęte usługą asystenta rodziny.

III.2. ASYSTENT RODZINY

Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich zatrudnia dwóch asystentów rodziny. Wsparciem z ich strony w 2017 r. zostało objętych 30 rodzin, a w 2018 r. -32 rodziny.

Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc, kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Rezultat ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia. Do funkcji asystenta rodziny zaliczono funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, diagnostyczno-monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą – aktywizującą, koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy. Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Proces przydzielania asystenta do rodziny jest uregulowany w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informacje o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z tej analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika

ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. Po otrzymaniu wniosku kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny.

III.3 PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne w zakresie wspierania rodziny świadczone jest przede wszystkim przez Ośrodek Pomocy Społecznej, poradnię psychologiczno - pedagogiczną, poradnię rodzinne, organizacje pozarządowe. Jego celem jest profesjonalna pomoc osobom i rodzinom wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu istniejących problemów, w różnych aspektach i o zróżnicowanym natężeniu. Wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i prawne realizowane jest przez Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Strzelcach Opolskich przy ul. Habryki 11 (w siedzibie Środowiskowego Domu Samopomocy). Porady są udzielane bezpłatnie.

III.4 PLACÓWKI WSPARCIA

Pomocy w wychowaniu i opiece nad dziećmi świadczą również placówki wsparcia dziennego. Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone:

- 1) w formie opiekuńczej (tj. kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych),
- 2) w formie specjalistycznej, realizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; oraz indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.
- 3) pracy podwórkowej, realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Na terenie Strzelc Opolskich funkcjonują 3 placówki wsparcia. Są to Młodzieżowy Klub Terapeutyczny „ARKA”, Młodzieżowy Klub Terapeutyczny dla Gimnazjalistów „Przedwiośnie”. Realizowane w tych placówkach programy edukacyjno - profilaktyczne, to m.in.:

- promocja zdrowego stylu życia i umiejętne organizowanie wolnego czasu podkreślające rolę sportu i innych form aktywnego wypoczynku oraz prawidłowego odżywiania się,
- profilaktyka uzależnień uświadomienie i poszerzenie wiedzy uczniów o szkodliwości palenia tytoniu, spożywania alkoholu, zażywania narkotyków oraz ich negatywnego wpływu na organizm człowieka,

- edukacja ukierunkowana na kształtowanie w uczniach właściwych postaw i hierarchii wartości, umiejętności asertywnego odmawiania, radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz umiejętności budowania pozytywnych relacji międzyludzkich (np. dziecko - dziecko, dorosły- dziecko),
- przeciwdziałanie i eliminacja agresji słownej i fizycznej redukowanie przejawów wandalizmu i nieposzanowania mienia własnego i społecznego,
- rozwijanie zainteresowań, aktywności dziecka w poznawaniu świata,
- edukacja patriotyczna jako wartość uniwersalna przygotowująca do życia w społeczeństwie,
- eliminacja niepowodzeń szkolnych czyli niwelowanie rozbieżności pomiędzy wiadomościami, umiejętnościami i nawykami faktycznie opanowanymi przez uczniów, a materiałem, jaki powinni poznać według założeń programowych w zakresie poszczególnych przedmiotów.

W „Gminnym programie wspierania rodziny na lata 2019-2021” planowane jest propagowanie bezpłatnej oferty organizowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, jako dobra praktyka wzmacniająca pozytywne oddziaływanie na młodych odbiorców, stanowiąc jednocześnie element wspierania całej rodziny. Zakłada się, że zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do nieodpłatnych, atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego może skutecznie przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu. Kształtowanie pozytywnych wzorców spędzania czasu przez młodych odbiorców może pozytywnie wpłynąć na aktywności podejmowane w przyszłości, zwiększając szansę na wybór społecznie akceptowanych i pożądanых form konsumowania czasu wolnego.

III.5 RODZINY WSPIERAJĄCE

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej – wychowawczej może uzyskać pomoc rodzin wspierających. Rodzina wspierająca może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka i pomagać rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Obecnie w Strzelcach Opolskich nie ma rodzin pełniących funkcje rodzin wspierających. W Programie na lata 2019 - 2021 podejmowane będą działania nakierowane na rozpowszechnienie tej formy wsparcia rodzin dysfunkcyjnych.

III.6.OPOLSKA KARTA RODZINY I SENIORA

Karta rodziny i seniora jest jednym z narzędzi w ramach Programu Specjalnej Strefy Demograficznej województwie opolskim do 2020 r. Celem jest wsparcie rodzin z co

najmniej 2 dzieci, rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym oraz osób starszych (seniorów) – mieszkańców województwa opolskiego. Mieszkańcy województwa opolskiego którzy: *wychowują co najmniej dwoje dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia, jeżeli dziecko kontynuuje naukę lub wychowują jedno dziecko niepełnosprawne bez ograniczeń wiekowych, jeżeli dziecko posiada orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności lub ukończyli 65 lat mogą złożyć wniosek o wydanie Opolskiej Karty Rodziny i Seniora.*

W roku 2018 złożono 43 wnioski, które zostały przekazane do Urzędu Marszałkowskiego w Opolu.

III.7.KARTA DUŻEJ RODZINY

Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

W 2018 r. karty wydano 70 rodzinom: liczba osób w rodzinie 316, liczba opiekunów 115 liczba dzieci 201.

Od 1 stycznia 2019 r. zostało poszerzone grono osób uprawnionych do Karty Dużej Rodziny. Wnioski mogą składać rodzice, którzy w przeszłości wychowali przynajmniej troje dzieci.

IV .CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel główny:

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin, sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo– wychowawczych.

Cel szczegółowy:

1. Promowanie wartości rodziny

DZIAŁANIE: 1.1.Promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnych

Realizacja działań poprzez:

- Środowiskowe „spotkania rodzin” organizowane przez instytucje.
- Umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń

międzypokoleniowych.

- Wspieranie tworzenia lokalnych koalicji na rzecz rodziny.

DZIAŁANIE: 1.2.Działalność edukacyjno - informacyjna na rzecz promowania rodziny.

Realizacja działań poprzez:

- Animowanie kampanii promocyjnej na rzecz umacniania wartości rodziny.
- Działalność edukacyjna w zakresie aktywnego uczestnictwa rodziny w życiu publicznym - organizowanie konferencji, kursów, warsztatów itp.

Cel szczegółowy:

Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu

DZIAŁANIE: 2.1.Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz środowiskowych form wspierania rodziny w wychowaniu dzieci.

Realizacja działań poprzez:

- Wspieranie wychowawczej roli szkoły, klubów sportowych, bibliotek, kółek zainteresowań, instytucji kościelnych itp.
- Wspieranie organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego w procesach wychowawczych w rodzinie.
- Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży
- Wspieranie działań dotyczących upowszechniania informacji o uprawnieniach dla rodziny i jej członków oraz o instytucjach i formach pomocy wspierających rodzinę.

DZIAŁANIE: 2.2.Wdrażanie skutecznych programów zapobiegających kryzysowi w rodzinie i umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej.

Realizacja działań poprzez :

- Wspieranie rozwoju placówek ukierunkowanych na pomoc rodzinie w sytuacjach kryzysowych.
- Wspieranie działań wychowawczych na rzecz dzieci z rodzin niepełnych.
- Ochrona rodzin przed zagrożeniami i uzależnieniami poprzez edukację publiczną i współpracę z mediami.
- Realizacja programów profilaktycznych w zakresie patologii społecznej przez instytucje rządowe, samorządowe i prowadzącą działalność pożytku publicznego.
- Realizacja programów terapeutycznych i interwencyjnych w tym dożywiania.
- Wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego
- Inicjowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

DZIAŁANIE: 2.3.Realizacja różnorodnych programów ukierunkowanych na ochronę dzieci, młodzieży i rodzin.

Realizacja działań poprzez:

- Zwiększenie dostępności do informacji o instytucjach i formach pomocy dla osób opuszczających zakłady karne i areszty śledcze, w tym w szczególności w zakresie terapii uzależnień.
- Wspieranie programów ochrony rodziny przed przemocą i jej skutkami.
- Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

Cel szczegółowy:

3. Inicjowanie i rozwój różnorodnych działań na rzecz dzieci i młodzieży

DZIAŁANIE: 3.1.Wspieranie rozwoju systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej

Realizacja działań poprzez:

- Propagowanie i inicjowanie powstawania profesjonalnych form opieki zastępczej i rodzinnych domów dziecka

- Wspieranie systemu pomocy dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych oraz rodzin zastępczych.
- Opracowywanie i wspieranie programów umożliwiających powrót dziecka z zastępczych form opieki do rodziny naturalnej.

DZIAŁANIE: 3.2. Wspomaganie aktywności edukacyjno -społecznej dzieci i młodzieży z terenów zagrożonych bezrobociem, ubóstwem i społeczną marginalizacją

Realizacja działań poprzez

- Wspomaganie środowisk wiejskich poprzez propagowanie i wspieranie infrastruktury sprzyjającej właściwemu rozwojowi dzieci i młodzieży.
- Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci i młodzieży.
- Wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym.

Cel szczegółowy:

4. Wdrażanie nowych metod pracy z rodziną dzieckiem

DZIAŁANIE: 4.1. Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną

Realizacja działań poprzez:

- Prowadzenie działalności szkoleniowej w celu podniesienia kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób pracujących na rzecz rodzin.

DZIAŁANIE: 4.2. Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny

Realizacja działań poprzez:

- Wspieranie wspólnych działań różnych podmiotów w zakresie tworzenia kompleksowych programów na rzecz rodziny.

Sposób realizacji programu;

Przewidywane formy działania w ramach realizacji celów Programu:

1. Systematyczna współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomoc społecznej.
2. Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach.
3. Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
4. Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną.
5. Prowadzenie kampanii na rzecz rodziny.
6. Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo (strony internetowe, ogłoszenie, itp.).

V. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie.

VI. PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY STRZELCE OPOLSKIE ŚWIADCZĄCE POMOC W OPIECE NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.

1. Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
3. Komenda Powiatowa Policji.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
6. Szkoły działające na terenie Gminy Strzelce Opolskie.
7. Sąd Rejonowy.
8. Kuratorzy sądowi i społeczni.

Gminny program wspierania rodziny w Strzelcach Opolskich jest dokumentem otwartym i długookresowym. Będzie realizowany w latach 2019 – 2021 przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich we współpracy z lokalnym samorządem, instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami zajmujących się sprawami rodziny.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY PROGRAMU:

1. Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów głównych i szczegółowych.
2. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w program.
3. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.

4. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
6. Zmiana postaw społecznych.
7. Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.
8. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.
9. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Programu Wspierania Rodziny w Strzelcach Opolskich odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Strzelce Opolskie, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł

Trudno tu jednak wskazać kwoty środków finansowych związanych z realizacją programu, gdyż są one ze wszystkich wymienionych źródeł przyznawane coroczniei w różnej wysokości. Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane rokrocznie, po uzyskaniu informacji o wielkości środków przyznanych na dany rok.

IX. MONITORING

Nieodzownym elementem jest monitorowanie Programu gdyż stanowi ono podstawowe narzędzie na bieżąco weryfikujące i korygujące realizację Programu. Dodatkowo monitoring służy systematycznemu badaniu efektywności podejmowanych działań w ramach Programu. Stały monitoring prowadzony jest w oparciu o dane z realizacji celów szczegółowych oraz podejmowanych działań.

Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń programu. Ocena, która zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji programu, pozwoli określić wszystkie uzyskane efekty oraz wskazać czynniki, które ułatwiały bądź utrudniały jego realizację.

X. EWALUACJA PROGRAMU

Miejscem realizacji programu jest obszar Gminy Strzelce Opolskie. Program jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2016-2020. Koordynatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej Strzelcach Opolskich.

Program ma charakter otwarty, ewaluacji będzie podlegał przez jednostkę koordynującą w zależności od potrzeb i na zasadach ustalonych przez Kierownika z priorytetowym uwzględnieniem efektywności realizacji poszczególnych celów.

ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 dla Gminy Strzelce Opolskie zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin a szczególnie dzieci. Zaproponowane zadania do realizacji celów zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznych, zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinach w kryzysie oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.